En översikt över Europas småfjärilar – bortåt 100 år sedan sist

Parenti, U. 2000. *A Guide to the Microlepidoptera of Europe*. Museo Regionale di Scienze Naturali, Via Giolitti 36, I-10123 Torino, Italien. 432 sidor, varav 24 svartvita planscher och 132 färgplanscher. ISSN 1590-6388, ISBN 88-86041-36-5. Pris 68 Euro + porto (andraupplagan).

År 1910 kom Arnold Spulers *Die Schmetterlinge Europas* ut och detta verk i flera band har innehållit den enda översikten över Europas småfjärilar som varit tillgänglig. Med tillgängligheten har det dock varit si och så, eftersom verket endast funnits att få antikvariskt. Kanske ännu värre är att det är hopplöst föråldrat, så att många art- och släktnamn inte längre används.

Med Umberto Parentis bok kan en nybörjare komma direkt in i den moderna systematiken och återfinna namn som förekommer i den alltmer rikhaltiga litteraturen över större och mindre småfjärilgrupper. Även den mer försigkomne småfjärilsamlaren har stor glädje av boken. Man kan kontrollera om de egna bestämningarna överensstämmer med vedertagna artnamn och man kan utvidga sitt kunskapsområde för att nämna några möjligheter. Att språket är engelska bör väl inte vara avskräckande på någon, särskilt som texten till de viktiga färgplanscherna är mycket kortfattad och utöver fjärilens namn egentligen bara innehåller vingbredd, exemplarets fångstplats och –tid, artens utbredning och värdväxter (latinska namn). Färgbilderna är uppenbarligen digitalt framställda och ger en enastående likhet med originalen, som valts ut med största omsorg. Knappast några vingfjäll saknas och även långa vingfransar ligger mestadels i perfekt ordning. Färgerna är överlag helt naturtrogna. Alla avbildas i samma storlek, vilket innebär att dvärgmalar kan var mer än 10 gånger förstorade, medan humlerotfjärilen, *Hepialus humuli* (som i Sverige brukar placeras bland storfjärilar), visas i ungefär naturlig storlek. Storleken är visserligen en viktig detalj i artigenkännandet, men att kunna se alla teckningsdetaljer är ännu viktigare och så finns alltid uppgiften om vingbredden till hands. Vanliga och typiska arter dominerar i urvalet, så man riskerar sällan att hamna fel i artbestämningen. Det hade dock varit bra med påpekande om förväxlingsbara arter. Vid behov bör arttillhörigheten kontrolleras i speciallitteratur. Därvid bör man ha god hjälp av den utförliga litteraturförteckningen.

Några få fel har smugit sig in i förstaupplagan, som varit tillgänglig för mig, och bör rättas. Det för oss allvarligaste är att vår vanliga art

Orthotaenia undulana som finns på plansch 112:2 inte alls är den arten utan vår ännu vanligare *Celypha lacunana*, som i sin tur helt riktigt avbildas på plansch 113:2. *Eucosma cana* på plansch 117:5 kan inte vara den arten, som är längsstrimmig och mer grå, utan är sannolikt en mörkare form av den följande nummer 6 *E. fulvana*, (som vi nu brukar kalla *E. hohenwartiana*). Huvudarten av *Endothenia marginana* har vitaktiga bakvingar och inte gråsvarta som på plansch 111:5, som kanske i stället föreställer *E. oblongana*. Inte heller *Cnephasia communana* på plansch 105:2 liknar svenska djur, som normalt är ljusare och har suddig teckning, utan mer *C. alticolana*. Möjligen finns fler oklarheter.

I bokens inledande textdel finns uppgifter om metoder för insamling, uppfödning, preparering och förfärdigande av genitalpreparat. Det förutskickas att var och en kan komma fram till sin egen bästa metod. Utmärkt är även här att finna beskrivningar av familjer och underfamiljer, ibland t.o.m. ner till den enskilda arten. Ofta finns förstadier med, som dessutom ofta visas på de svartvita planscherna och någon gång även på färgplanscherna.

En folder med prov på färgplansch och beställningsformulär kan erhållas från förlaget. Bokens pris är lågt i förhållande till det förnämliga innehållet, så den bör inte vara oöverkomlig ens för unga entomologer. För offentliga bibliotek kan den anses vara nödvändig. En bättre introduktion till småfjärilarnas värld går inte att uppbringa.

Ingvar Svensson